

VII. Zárszó

Aki ezt a könyvet figyelmesen végigtanulmányozta – nem csupán végigolvasta – tapasztalhatta, hogy megemlékezve az 1944 és 1945-ös tragikus eseményekre, a könyv nem csak az áldozatokkal foglalkozik, hanem igyekezett rámutatni arra, hogy mindaz, ami akkor történt az egész város, azaz Szabadka és környéke lakosainak a tragédiája és a város történetének a része! Ezért emlékeztünk meg kegyelettel Szabadka város más nemzetiségű áldozatairól is.

Krisztus előtt az 1. században Pubilius Syrus¹⁰¹ mondását így jegyezték le:

„*Sanctissimum est meminisse, cui te debeas.*”¹⁰², azaz:
Legszentebb kötelességed, hogy el ne feledd, kinek tartozol!
Die heiligste Pflicht ist es, sich dessen zu erinnern, dem du etwas schuldest!
Najsvetija dužnost ti je, sjećati se onoga, tkome ti nešto duguješ.
Најсветија је дужност, сећати се онога, коме си нешто дужан.

Mi, akik részt vettünk ennek a könyvnek az összeállításában, mindannyian úgy gondoljuk, hogy tartozunk... Tartozunk egy közel álló, vagy távolabb álló személy emlékének. Tarozunk, illetve kötődünk egy közösséghez, annak jelenéhez, de annak a múltjához és jövőjéhez is.

A tragikus múlt, ami 70 évvel ezelőtt rázkódtatta meg e közösséget, Szabadka városát és környékét, annak lakóit, de elsősorban a magyar ajkú lakosságát, ma már történelem. Azonban mindig is voltak olyanok, akik ezt a bizonyos „tartozást” belső indítatásként élték meg, hogy fel kell tárni, ki kell mondani, meg kell írni, hogy mi is történt Szabadkán és környékén 1944-ben.

Az évek folyamán az emlékparkot többször is meggyalázzák, a szobrot festékekkel öntik le, emléktáblákat rongálnak meg, törnek össze. Sőt a Vergődő madár szobrát is ellopták! Mindezt igyekszünk kijavítani, helyreállítani, megőrizni. Hisz tartozásunk van!

Mi a tartozásunk?

Az itt nyugvó apáink, anyáink, gyermekeink, rokonaink, szomszédink, ismerőseink, néhai barátaink – egyszóval SZERETTEINK – ők, mivel nem a harcmezőn estek el, nem hősök, **hanem vértanúk!** Tehát nyugodtan ismételhjük: „És áldó imádság mellett *Mondják el szent neveinket...*” Sírjukon virág lett! Az igazi virág a mi szerető megemlékezésünk!

¹⁰¹ Sziriából származó, rabszolga, majd költő, 43 körül született Kr. e. (Meyers 1897: 315, s.v. Pubilius Syrus)

¹⁰² Latein-Deutsch: Zitate-Lexikon: Quellennachweise, S. 189

Tartozásunk, hogy megemlékezzünk és kérjük, INKÁBB TALÁN KÖVETELJÜNK, annak a hivatalos elismerését, hogy itt VALÓJÁBAN ártatlan áldozatokról van szó, hogy NEM az itt nyugvók a háborús bűnösök, hanem azok, akik ezt velük és közvetve velünk szemben elkövették!

Csak így tudjuk leróni tartozásunk.

Requiescant in pace!
Nyugodjanak békében!
Ruhen sie in Frieden!
Počivaju u miru!
Почивају у миру!
Salom!

Szabadka, 2014. október

Dr. Bogner István

*A Kegyeleti Bizottság a kézirat lezárása után értesült,
hogy újraöntötték és 2014. november 2-án felállítják
a „Vergődő madár” szobrot.*